



DAD 5102 นโยบายความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ SECURITY POLICY AND INTERNATIONAL RELATIONSHIP

ภาคเรียนที่ 2/2568 (ครั้งที่ 3)

บรรยายโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สโรชินี ศิริวัฒนา



บรรยายโดย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สโรชนี ศิริวัฒนา

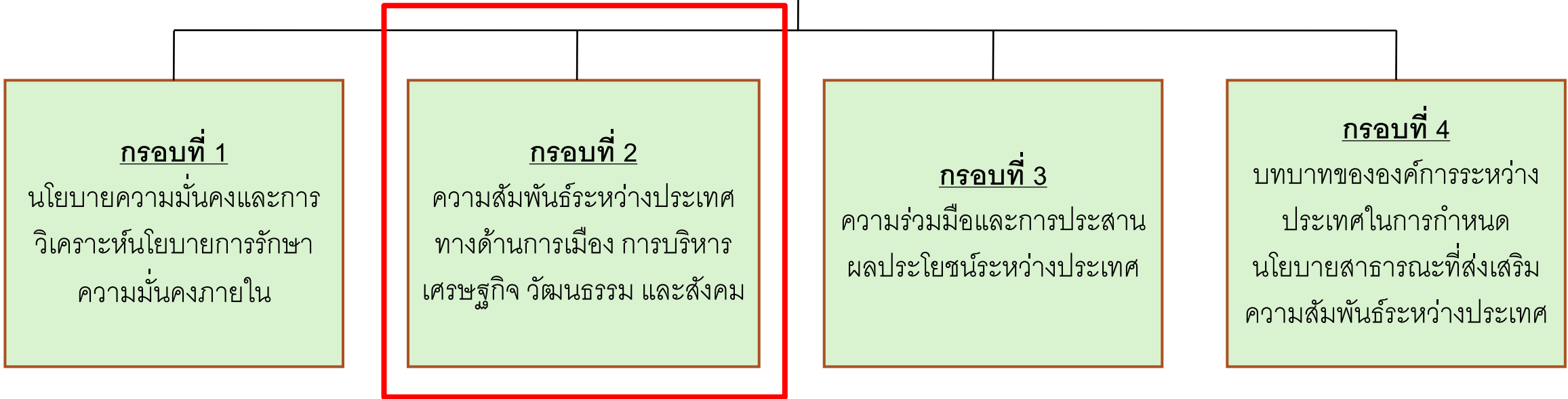
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- เบอร์โทร: 081-8394204
- อีเมล: srochinee.si@ssru.ac.th

คำอธิบายรายวิชา

- แนวคิดและวิเคราะห์นโยบายรักษาความมั่นคงภายใน และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้านการเมือง การบริหาร เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคม ความร่วมมือ และประสานผลประโยชน์ระหว่างประเทศ บทบาทขององค์การระหว่างประเทศในการกำหนดนโยบายสาธารณะที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

กรอบวิชานโยบายความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

แนวคิดและวิเคราะห์นโยบายรักษาความมั่นคงภายในและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้านการเมือง การบริหาร เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคม ความร่วมมือและประสานผลประโยชน์ระหว่างประเทศ บทบาทขององค์การระหว่างประเทศในการกำหนดนโยบายสาธารณะที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ



The background of the slide features two men in dark suits and ties standing in front of a row of international flags. The flags include the United States, South Korea, China, India, and others. The man on the left is wearing glasses and has a beard, while the man on the right is also wearing glasses. They appear to be in a professional setting, possibly a conference or meeting, and are engaged in a conversation. The text is overlaid on the center of the image.

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (INTERNATIONAL RELATIONS - IR)

ความหมาย ความสำคัญของ
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

วิวัฒนาการของการศึกษา
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

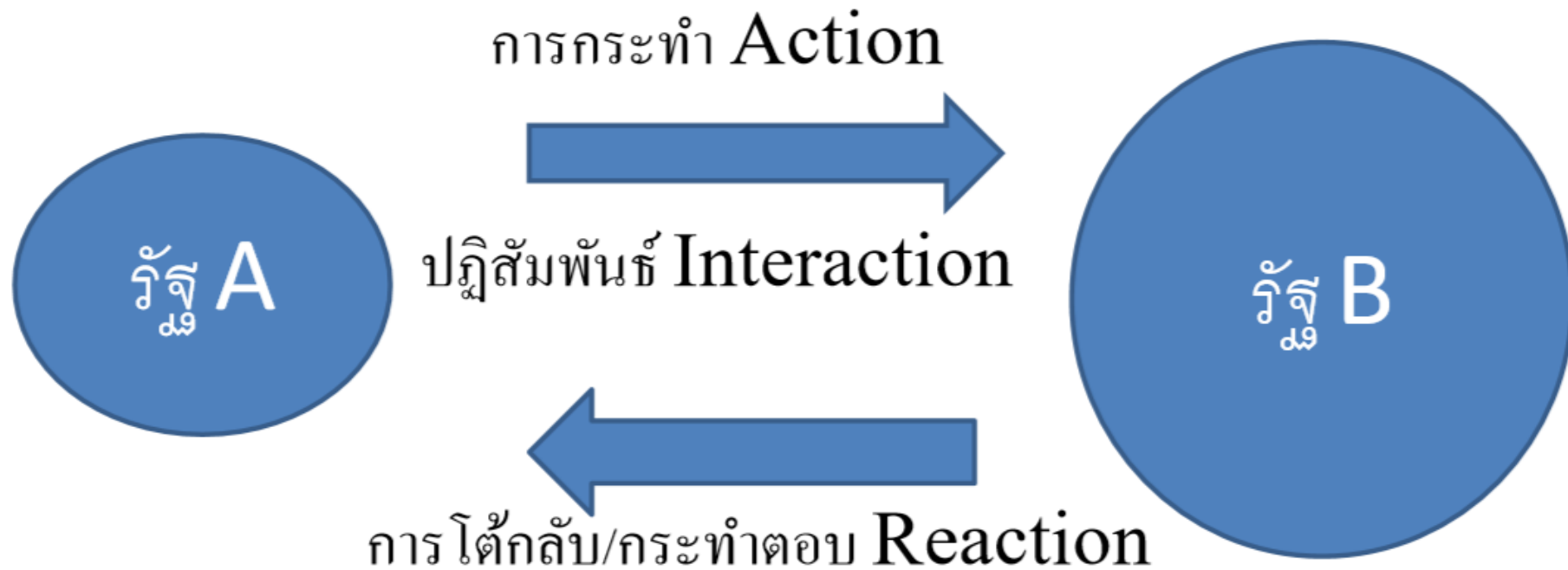


ความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

- คือ การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐ (ประเทศ) กับรัฐ, รัฐกับองค์การระหว่างประเทศ (เช่น UN), องค์การระหว่างประเทศกับองค์การระหว่างประเทศ, และรัฐ/องค์การกับปัจเจกบุคคล/กลุ่มต่างๆ
- เน้นการวิเคราะห์พฤติกรรมทางการเมือง, เศรษฐกิจ, สังคม, และการทหารข้ามพรมแดน



- ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) = การที่สองฝ่ายขึ้นไปมีความสัมพันธ์กัน คือ ฝ่ายหนึ่งกระทำ(action) แล้วอีกฝ่ายหนึ่งกระทำตอบ(reaction) ไม่ว่าจะเส้นทางดีหรือไม่ดี



ความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

■ ระดับปัจเจกชน

- ทำให้ผู้ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ
- นำองค์ความรู้มาอธิบาย วิเคราะห์ ทำนายปรากฏการณ์ระหว่างประเทศอย่างเป็นระบบ
- ทำให้ผู้ศึกษามีวิสัยทัศน์กว้างไกล เข้าใจโครงสร้าง สาเหตุ ผลกระทบของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในหลายมิติ





ความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

■ ระดับรัฐ

- ทำให้รัฐบาล ผู้กำหนดนโยบายเข้าใจถึงศักยภาพของรัฐตน โดยอาศัยการวิเคราะห์ประเมินสถานการณ์ระหว่างประเทศ เพื่อวางนโยบายและกำหนดมหายุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่เหมาะสมกับสถานการณ์โลก
- กรณีเกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศ การศึกษา IR จะทำให้รัฐสามารถประเมินจุดแข็ง จุดอ่อนของตนและฝ่ายตรงข้าม รวมทั้งสถานะแวดล้อมโดยรวม โดยอาศัยการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดมหายุทธศาสตร์ในการได้เปรียบเหนือฝ่ายตรงข้าม

ความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

■ ระดับสากล

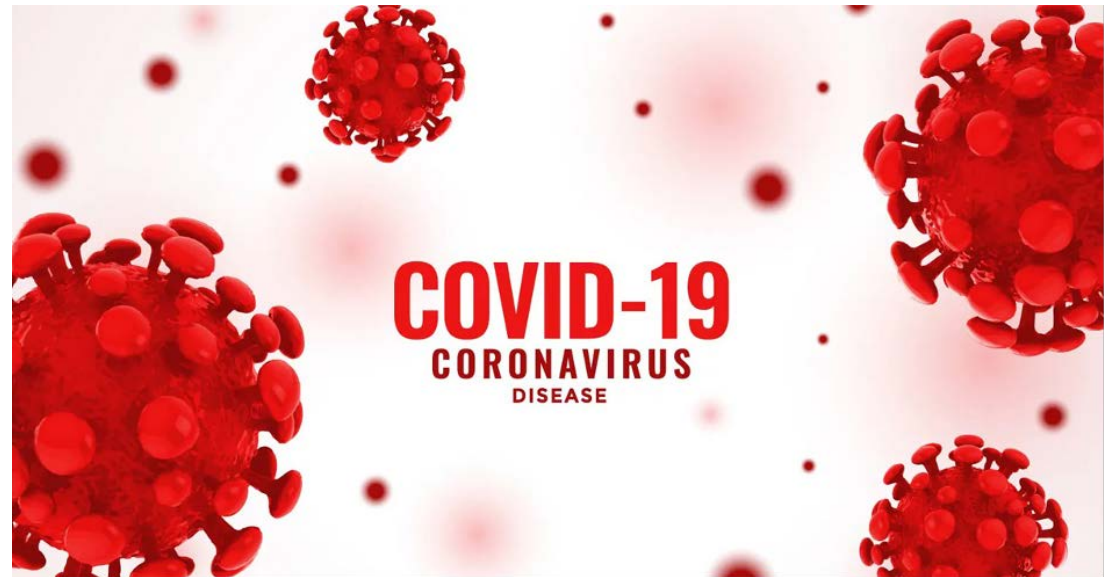
- ช่วยผลักดันให้เกิดความร่วมมือและสันติภาพระหว่างประเทศต่างๆ
- สร้างความเข้าใจและความตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประชาคมโลก เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ
- IR ได้รับความสนใจอย่างมากหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 1 เนื่องจากมนุษยชาติปรารถนาที่จะสร้างสันติภาพ โดยหวังว่าองค์ความรู้ในศาสตร์นี้จะช่วยตอบคำถาม อธิบาย และเป็นแนวทางในการสร้างความสมานฉันท์ระหว่างประเทศได้

โลกาภิวัตน์กับความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ

- โลกาภิวัตน์????
- โลกยุคนี้นับวันแต่แคบลงและใกล้ชิดกันมากขึ้น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในที่หนึ่งของโลกถูกกระจายไปยังส่วนอื่นๆ อย่างรวดเร็ว
 - ชาวไทยส่งออกทั่วโลก
 - คนไทยมีโอกาสดูภาพยนตร์จากฮอลลีวูดที่อยู่คนละซีกโลกกับประเทศไทย
 - การติดตามการเลือกตั้งประธานาธิบดีของอเมริกา



- ประเทศไม่สามารถอยู่โดดเดี่ยว การติดต่อสัมพันธ์กับต่างประเทศ
- ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นใหม่ ล้วนแล้วแต่มีขอบเขตที่เกินกว่ารัฐจะจัดการได้ด้วยตนเอง และยังกระทบไปทั่วโลก เช่น กรณีโรคระบาดโควิด 19, ปัญหาสิ่งแวดล้อม, ภาวะโลกร้อน (Global warming), อาชญากรรมข้ามชาติ, การก่อการร้ายสากล ฯลฯ



ขอบเขตการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมีขอบเขตที่ครอบคลุมด้านต่างๆ
ดังนี้

1. **ความสัมพันธ์ทางการเมือง** หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ข้ามพรมแดนที่มีอิทธิพลหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตลอดจนการตัดสินใจขององค์กรหรือรัฐบาลต่างประเทศ เช่น การดำเนินการทางการทูต การทหาร การแสวงหาพันธมิตร การแทรกแซงบ่อนทำลายประเทศอื่น การใช้กำลังบีบบังคับ การกำหนดและดำเนินนโยบายต่างประเทศ เป็นต้น

การทหาร การแสวงหาพันธมิตร

เช่น องค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (NORTH ATLANTIC TREATY ORGANISATION) หรือ NATO เป็นพันธมิตรทางทหารระหว่างรัฐบาลที่มีสมาชิก 32 ประเทศจากอเมริกาเหนือและยุโรป



การดำเนินการ ทางการทูต



ขอบเขตการศึกษา ความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ

2. ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีวัตถุประสงค์ในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการในการอุปโภคของผู้บริโภค เช่น การซื้อขายสินค้า การลงทุน การให้กู้ยืมเงิน การให้ความช่วยเหลือ การเจรจาต่อรองทางการค้า

นโยบาย Reciprocal Tariffs คืออะไร?



Reciprocal Tariffs หรือ “ภาษีตอบโต้แบบเท่าเทียม”

คือ แนวคิดที่ว่า หากประเทศคู่ค้าของสหรัฐเรียกเก็บ
ภาษีนำเข้าสินค้าจากสหรัฐในอัตราสูง สหรัฐจะเรียก
เก็บภาษีนำเข้าสินค้าจากประเทศนั้นในอัตราเดียวกัน
กลับคืน

ตัวอย่างเช่น: หากยุโรปเก็บภาษีนำเข้ารถยนต์จากสหรัฐ 10%
แต่สหรัฐเก็บเพียง 2.5% ทรัมป์เสนอว่า สหรัฐควรขึ้นภาษีให้
เท่ากับ 10% เช่นกัน เพื่อความ “ยุติธรรม” และ “เท่าเทียม”

โดยสหรัฐอเมริกามีการ
เรียกเก็บภาษีนำเข้าสินค้า
เพิ่มเติมจากประเทศต่างๆ

เพิ่มเติมตั้งแต่
10%

สูงกว่า
50%

ข้อมูล ณ วันที่ 7 เมษายน 2568
* ผู้จัดทำอาจผิดพลาดได้เนื่องจากข้อมูลเป็นข้อมูลเบื้องต้นและอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์จริง
* ข้อมูลนี้เป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้นและอาจมีความคลาดเคลื่อนได้
* ข้อมูลนี้เป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้นและอาจมีความคลาดเคลื่อนได้
* ข้อมูลนี้เป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้นและอาจมีความคลาดเคลื่อนได้



การเจรจาซื้อขายสหรัฐฯ กับไทย



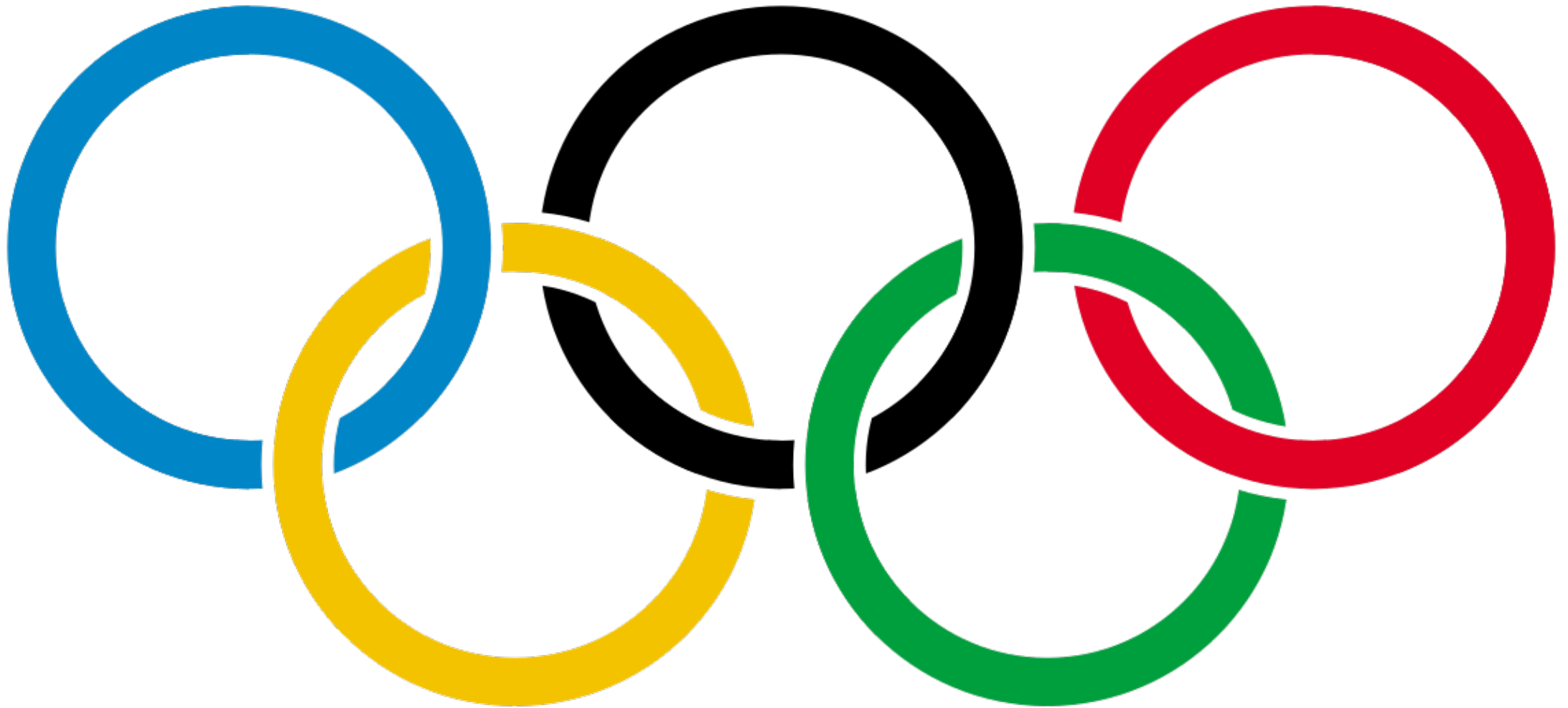
4 ร.ค. 2568

'ศุภจี' ปิดดีลบิวกอาหารซาอุดี
สั่งมันสำปะหลังจากไทยเพิ่ม 3 หมื่นตัน
คาดปีหน้าจะสั่งเพิ่มอีก 1 แสนตัน

ขอบเขตการศึกษา ความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ

3. ความสัมพันธ์ทางสังคม หมายถึง กิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ในการแลกเปลี่ยนทางการศึกษา การศาสนา วัฒนธรรม กีฬา การท่องเที่ยว พักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางสังคมข้ามขอบเขตพรมแดนของรัฐ

การแข่งขันกีฬาโอลิมปิก



SEA Games

2025



THAILAND

2025



การทูตปิงปอง!!

จีนยก 'การทูตปิงปอง' ร่วมมือกันได้ แม้แตกต่าง
สูตรเติมสัมพันธ์ 'จีน-สหรัฐฯ' ขจัดมิติสงครามเย็น

ขอบเขตการศึกษา ความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ

4. **ความสัมพันธ์ทางกฎหมาย** มีวัตถุประสงค์ในการสร้างความเป็นระเบียบแบบแผนให้กับสังคม เช่น การกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบ ธรรมเนียมปฏิบัติที่แต่ละประเทศพึงยึดถือและปฏิบัติตาม โดยอาจปรากฏในรูปของข้อตกลงลายลักษณ์อักษร เช่น สนธิสัญญา (Treaty) ข้อตกลง (Agreement) หรืออาจไม่ใช่ลายลักษณ์อักษร แต่เป็นจารีตประเพณีระหว่างประเทศ



อนุสัญญาเจนีวาฉบับที่ 4
โรงพยาบาลพลเรือน
ไม่ใช่เป้าหมายสงคราม



20 ก.ค.68

นักวิชาการชี้! ทุ่นระเบิดจากกัมพูชา
พิดอนุสัญญาออตตาวา

ขอบเขตการศึกษา ความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ

5. ความสัมพันธ์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ความสัมพันธ์ประเภทนี้มุ่งให้มีการแลกเปลี่ยนพัฒนา
ความรู้ และความช่วยเหลือทางด้านวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี เช่น มีการร่วมมือค้นคว้าทดลองและวิจัย การ
ร่วมมือกันระหว่างนักวิทยาศาสตร์หลายประเทศ เพื่อ
กำจัดโรคภัยไข้เจ็บสำคัญ เช่น วัคซีนโควิด 19

ตัวแสดงหลัก (KEY ACTORS)

รัฐชาติ (State Actors): ตัวแสดงหลักที่มีอำนาจสูงสุด มีดินแดนและประชากรที่แน่นอน

ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ (Non-State Actors): เช่น องค์การระหว่างประเทศ (UN, WTO), องค์การพัฒนาเอกชน (NGOs), บริษัทข้ามชาติ (MNCs) และกลุ่มก่อการร้าย

ปัจจัยสำคัญที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ผลประโยชน์แห่งชาติ
เป็นแกนหลัก

การเมืองและการทูต

เศรษฐกิจ

ความมั่นคงและ
กลาโหม

สังคมและวัฒนธรรม

องค์กรระหว่าง
ประเทศ

กฎหมายระหว่าง
ประเทศ

มติมหาชน

ปัจจัยสำคัญที่กำหนด ความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ

1. **ผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest):** เป็นเป้าหมายสูงสุดในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เน้นการรักษาเอกราช, ความมั่นคง, ความอยู่รอด, และการขยายอำนาจของรัฐ.
2. **การเมืองและอุดมการณ์:** การเมืองภายในประเทศ, อุดมการณ์ทางการเมือง (เช่น ประชาธิปไตย, คอมมิวนิสต์), และแนวทางนโยบายต่างประเทศของผู้นำมีผลอย่างมากต่อการสร้างความสัมพันธ์กับประเทศอื่น.
3. **เศรษฐกิจ:** การค้า, การลงทุน, การเข้าถึงทรัพยากร, และข้อตกลงทางการค้า เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญในการสร้างพันธมิตรและความร่วมมือ.

ปัจจัยสำคัญที่กำหนด ความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ

4. **ความมั่นคงและกลาโหม:** ความแข็งแกร่งทางทหาร, การเป็นพันธมิตรทางทหาร (เช่น NATO) และข้อตกลงความมั่นคง เป็นปัจจัยในการป้องกันภัยคุกคามและสร้างอำนาจต่อรอง
5. **ปัจจัยทางภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics):** ตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และการเป็นมหาอำนาจมีอิทธิพลต่อการกำหนดความสัมพันธ์และการถ่วงดุลอำนาจ
6. **วัฒนธรรมและสังคม:** การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม, การศึกษา, และค่านิยมร่วมกัน สามารถเสริมสร้างความเข้าใจและความใกล้ชิดระหว่างประเทศได้

ปัจจัยสำคัญที่กำหนด ความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ

6. **ระบบโลกและกฎหมายระหว่างประเทศ:** องค์การระหว่างประเทศ (เช่น UN, ASEAN) และกฎหมายระหว่างประเทศเป็นกรอบที่ประเทศต่างๆ ต้องปฏิบัติตามในการดำเนินความสัมพันธ์.
7. **มติมหาชน (Public Opinion):** ความเห็นของประชาชนในประเทศมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลในการสร้างความสัมพันธ์กับประเทศอื่น.



ผลประโยชน์แห่งชาติ (NATIONAL INTEREST)

- แนวคิดสำคัญในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ความหมายของ ผลประโยชน์แห่งชาติ

- ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นักทฤษฎีให้คำนิยามของ “ผลประโยชน์แห่งชาติ” แตกต่างกันตามกรอบความคิดของตน
- Hans J. Morgenthau เห็นว่า ผลประโยชน์แห่งชาติหมายถึง “ความอยู่รอด” ของรัฐ ซึ่งครอบคลุมการปกป้องอัตลักษณ์ทางกายภาพ การเมือง และ วัฒนธรรมจากการรุกรานของรัฐอื่น แนวคิดนี้สะท้อนมุมมองที่ให้ความสำคัญกับอำนาจและความมั่นคงเป็นศูนย์กลาง
- Vernon Van Dyke มองว่า ผลประโยชน์แห่งชาติคือสิ่งที่รัฐต้องการปกป้องหรือบรรลุเมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์อื่น ๆ โดยเน้นประเด็นความเป็นอิสระและการไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้อื่น ซึ่งขยายความหมายของผลประโยชน์แห่งชาติให้ครอบคลุมมิติการตัดสินใจเชิงเปรียบเทียบ

การจำแนกผลประโยชน์แห่งชาติ

ผลประโยชน์ปฐมภูมิ (Primary Interest)

ผลประโยชน์ทุติยภูมิ (Secondary Interest)

ผลประโยชน์ ปฐมภูมิ

ไม่สามารถประเมินประนอมได้

เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและอธิปไตย

รัฐพร้อมใช้ทุกมาตรการเพื่อปกป้อง

ผลประโยชน์ ทฤษฎีภูมิ

สำคัญแต่สามารถเจรจาต่อรองได้

มักเป็นเครื่องมือทางการทูตและเศรษฐกิจ

ใช้แลกเปลี่ยนเพื่อบรรลุเป้าหมายของรัฐ

บทบาทของผลประโยชน์แห่งชาติ

เป็นกรอบในการตัดสินใจของรัฐ

ชี้้นำการดำเนินนโยบายและการกระทำระหว่างประเทศ

สะท้อนความอยู่รอด ความมั่นคง และอำนาจของรัฐ

ผลประโยชน์ แห่งชาติกับ ความชอบธรรม

- ใช้เป็นเหตุผลสนับสนุนการกระทำของรัฐ
- อาจถูกอ้างอิงได้ทั้งกรณีที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง
- ทำหน้าที่เป็นคำอธิบายสุดท้ายของการตัดสินใจของรัฐ

ตัวอย่างในทางปฏิบัติ

- เกาหลีเหนือพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ เพื่อเสริมความมั่นคงและการอยู่รอดของรัฐ
- สหรัฐอเมริกาทำสงครามการค้ากับจีน เพื่อปกป้องอุตสาหกรรมและความได้เปรียบทางเศรษฐกิจ
- รัสเซียผนวกแคว้นไครเมีย เพื่อรักษาผลประโยชน์ด้านความมั่นคงและอิทธิพลทางภูมิรัฐศาสตร์
- จีนขยายอิทธิพลในทะเลจีนใต้ เพื่อคุ้มครองเส้นทางคมนาคมทางทะเลและทรัพยากรพลังงาน
- สหภาพยุโรปกำหนดมาตรการคว่ำบาตร เพื่อปกป้องค่านิยมและผลประโยชน์ร่วมของประเทศสมาชิก



สรุป

ผลประโยชน์แห่งชาติเป็น
แนวคิดสำคัญและ
ทรงอิทธิพล

มีบทบาททั้งเชิงนโยบาย
และเชิงความชอบธรรม

เป็นหัวใจของการอธิบาย
พฤติกรรมรัฐและ
นโยบายระหว่างประเทศ



นโยบายต่างประเทศ

- หมายถึง นโยบายที่เกี่ยวข้องกับประเทศอื่นๆ ซึ่งผู้นำประเทศกำหนดไว้ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ประเทศเป็นหลักสำคัญ

เป้าหมายนโยบายต่างประเทศ

1

การรักษาเอกราช
และความมั่นคง
แห่งชาติ
(Independence and
National Security)

2

ความอยู่รอดของ
ประเทศ (Survival)

3

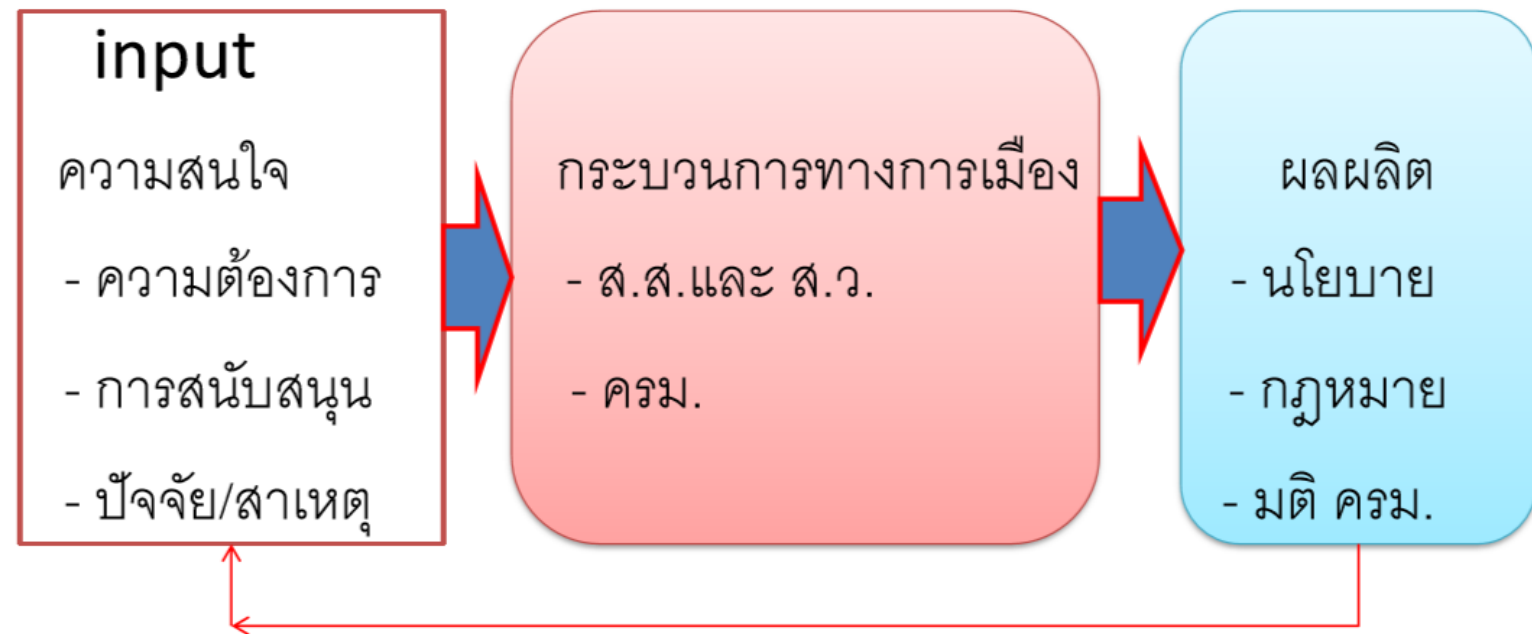
การรักษาสถานะเดิม
(Maintain Status-
Quo)

4

การขยายอำนาจ
(Power-Expansion)

สิ่งที่กำหนดการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

- เรียกว่า “นโยบายต่างประเทศ”(Foreign Policy) คือ แนวทางที่ใช้ ในการปฏิบัติของรัฐเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้
- กระบวนการออกนโยบาย



ประเภทของนโยบาย ต่างประเทศ

นโยบายโดดเดี่ยว(Isolate Policy)

นโยบายเป็นสัมพันธมิตร(Alliance Policy)

นโยบายเป็นกลาง(Neutrality)

นโยบายไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง(Nonalignment)

พฤติกรรมระหว่างประเทศ

- รูปแบบสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ หรือ พฤติกรรมระหว่างประเทศ
 - รูปแบบความร่วมมือ
 - รูปแบบความขัดแย้ง
 - รูปแบบการแข่งขัน



ตัวอย่าง

- สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน
- ความขัดแย้งระหว่างจีนกับญี่ปุ่น
- การแข่งขันทางการค้าระหว่างสหรัฐกับจีน

ปัจจัยที่ควบคุมพฤติกรรมของรัฐ

- กฎหมายระหว่างประเทศ (International Law)
- ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice)
- องค์การสหประชาชาติ (United Nations)
- ดุลแห่งอำนาจ (Balance of Power)
- มตินานาชาติ



Thai PBS
NEWS



ถอดทำที่กัมพูชา

นำข้อขัดแย้ง 4 พื้นที่ ขึ้นสู่ศาลโลก

เครื่องมือในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ

เครื่องมือทางการทูต

เครื่องมือทางเศรษฐกิจ

เครื่องมือทาง
การทหาร

เครื่องมือทาง การทูต

การเจรจาต่อรอง

ไกล่เกลี่ย ประนีประนอม

ลดความขัดแย้ง เพิ่มความร่วมมือ

เครื่องมือทางเศรษฐกิจ

มาตรการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ

มาตรการลงโทษทางเศรษฐกิจ (Sanction Economic)

- การคว่ำบาตร (**Boycott**)
- การไม่ซื้อขายสินค้า (**Embargo**)
- การอายัดทรัพย์สิน (**Freezing**)
- การตัดความช่วยเหลือ

เครื่องมือทางทหาร

ข้อสรุป

การแข่งขันกำลังอาวุธ

การคุกคามข่มขู่

สงคราม

นโยบายต่างประเทศ มีไว้เพื่ออะไร???

เพื่อให้เกิดสันติภาพ

เพื่อสร้างความมั่นคง

เพื่อรักษาอำนาจ

เพื่อรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

นโยบายต่างประเทศ ของไทย

- นโยบายต่างประเทศของไทยปัจจุบันเน้นการสร้างสมดุลในเวทีโลก
- ใช้ "เศรษฐกิจนำการเมือง" เพื่อฟื้นฟูความเชื่อมั่นและดึงดูดการค้าการลงทุน
- โดยมองไปข้างหน้าสู่ประชาธิปไตยที่ยั่งยืน ใช้หลัก "ไทยเป็นกลาง-มุ่งค้าขาย-ไม่ก้าวก่ายความมั่นคง"
- พร้อมกับเร่งเปิดตลาดใหม่ (ตะวันออกกลาง, แอฟริกา, เอเชียใต้)
- ผลักดันการเข้าเป็นสมาชิก OECD และเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การยกระดับความสัมพันธ์กับลาวสู่หุ้นส่วนยุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

หลักการสำคัญ

- "ไทยเป็นกลาง-มุ่งค้าขาย-ไม่ก้าวก้าว": พยายามหลีกเลี่ยงการเข้าสู่ความขัดแย้งใหญ่ๆ เพื่อเป็นพื้นที่ปลอดภัยในการค้าและการลงทุน
- เศรษฐกิจนำการเมือง (Economy First): ใช้มิติทางเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือในการสร้างสัมพันธ์กับทุกประเทศ โดยเฉพาะมหาอำนาจ
- การสร้างสมดุล (Rebalance): ปรับความสัมพันธ์กับมหาอำนาจอย่างสมดุล (Omni-directional) เพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ
- การมองไปข้างหน้า (Forward-looking): เน้นการก้าวสู่ประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง และใช้ศักยภาพทางภูมิศาสตร์และเศรษฐกิจของไทยให้เป็นประโยชน์

ตัวอย่างนโยบาย ต่างประเทศของไทย ปัจจุบัน

6 นโยบายต่างประเทศ
Foreign Policy Priorities

1 การทูตเชิงรุก
เพื่อประโยชน์ของประชาชน
Proactive, people-centred diplomacy

2 นโยบายต่างประเทศ
ที่สร้างสรรค์และมีบทบาท
ในประเด็นที่โลกให้ความสำคัญ
Constructive and dynamic foreign policy, putting Thailand on the radar screen, shaping global agendas

3 การทูตที่มีเอกภาพ ทันโลก
และครอบคลุมในทุกมิติ
Unified, future-ready and multi-dimensional diplomacy

4 การทูตเศรษฐกิจ
ที่ทำงานแบบเข้าเป้า
Results-driven economic diplomacy

5 ส่งเสริมความสัมพันธ์กับทุกขั้วอำนาจ
และมีบทบาทนำในอาเซียน มองไกลไปกว่าประเทศไทย
Multi-directional foreign policy bridging the powers, leading role in ASEAN, looking beyond Thailand

6 แก้ไขปัญหากับพหุชา
โดยยึดมั่นในบูรณภาพแห่งดินแดน
และแนวทางสันติภาพ
Protecting sovereignty and territorial integrity, peaceful resolution of disputes

สีหศักดิ์ พวงเกตุแก้ว
Sihasak Phuangketkeow
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
Minister of Foreign Affairs

การเปลี่ยนแปลงสำคัญที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและนโยบายต่างประเทศในปัจจุบัน

1

ภูมิรัฐศาสตร์และความ
ขัดแย้ง (Geopolitical
Fragmentation)

2

เศรษฐกิจโลกที่ผันผวน
(Economic Uncertainty)

3

การปฏิวัติทางเทคโนโลยี
และภัยคุกคามใหม่

ภูมิรัฐศาสตร์และความขัดแย้ง (GEOPOLITICAL FRAGMENTATION)

- **การแข่งขันระหว่างสหรัฐฯ-จีน:** เข้าสู่สภาวะ "สงครามเย็นดิจิทัล" ที่เข้มข้นขึ้น โดยเฉพาะการแย่งชิงความแข็งแกร่งด้านเซมิคอนดักเตอร์และ AI ขั้นสูง สหรัฐฯ ดำเนินนโยบายปกป้องทางการค้า (Protectionism) ที่รุนแรงขึ้น เช่น การขึ้นภาษีนำเข้าสูงถึง 60% สำหรับสินค้าจากจีน
- **สงครามที่ยืดเยื้อ:** ความขัดแย้งในยูเครนเข้าสู่ปีที่ 4 โดยมีกระแสกดดันจากผู้นำสหรัฐฯ ให้ยุติสงครามภายในปี 2025 ขณะที่ ตะวันออกกลางยังคงไร้เสถียรภาพจากการที่สถานการณ์ในกาซาและภูมิภาคใกล้เคียงยังไม่บรรลุสันติภาพที่ยั่งยืน
- **วิกฤตสถาบันระหว่างประเทศ:** องค์การระดับโลก เช่น UN และ WTO เผชิญกับภาวะ "ขาดภาวะผู้นำ" เนื่องจากมหาอำนาจหันไปใช้นโยบายฝ่ายเดียว (Unilateralism) มากขึ้น ทำให้รัฐขนาดกลาง (Middle Powers) เช่น ไทย อินเดีย และกลุ่มอาเซียน เริ่มมีบทบาทในการคานอำนาจและสร้างความร่วมมือระดับภูมิภาคแทน

เศรษฐกิจโลกที่ผันผวน (ECONOMIC UNCERTAINTY)

- การเติบโตที่ชะลอตัว: คาดการณ์ว่าเศรษฐกิจโลกจะเติบโตเพียง 3.2% ในปี 2025 โดยมีปัจจัยเสี่ยงจากระดับหนี้สาธารณะที่พุ่งสูงขึ้นและอัตราเงินเฟ้อที่ยังคงมีความไม่แน่นอนจากมาตรการทางภาษี
- การแบ่งขั้วทางการค้า: เกิดการใช้กำแพงภาษีและนโยบายอุดหนุนอุตสาหกรรมภายในประเทศ (Industrial Policy) มากขึ้น ทำให้ห่วงโซ่อุปทานโลกขาดตอนและบีบให้ภาคธุรกิจต้องเลือกข้าง (De-risking)

การปฏิวัติทางเทคโนโลยีและภัยคุกคามใหม่

- **ความมั่นคงทาง AI:** AI ถูกมองว่าเป็น "อำนาจของชาติ" (National Power) รูปแบบใหม่ มากกว่าแค่เครื่องมือทางธุรกิจ หลายประเทศเร่งลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน AI เพื่อรักษา "อธิปไตยดิจิทัล" และความได้เปรียบทางทหาร
- **วิกฤตสภาพภูมิอากาศ:** ปี 2025 เป็นปีที่นานาชาติต้องส่งแผนการปรับตัวระดับชาติ (NAPs) อย่างไรก็ตาม การถอนตัวจากความตกลงปารีสของสหรัฐฯ อาจทำให้เป้าหมายการจำกัดอุณหภูมิโลกไม่เกิน 1.5 องศาเซลเซียส เป็นไปได้ยากขึ้น ซึ่งจะเพิ่มความเสี่ยงต่อภัยพิบัติทางธรรมชาติที่รุนแรงขึ้นทั่วโลก
- **สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์:** หลายประเทศโดยเฉพาะในยุโรปและเอเชียตะวันออก (รวมถึงไทย) เผชิญกับภาวะประชากรลดลงและเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งจะกดดันตลาดแรงงานและระบบสวัสดิการของรัฐอย่างหนักในปีนี้

บทสรุป

- ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจนเป็นเรื่องราวต่าง ๆ ย่อมเกิดจาก.....
 - ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับรัฐ และรัฐกับประชาชน ซึ่งปรากฏออกมาในเชิงความร่วมมือ ขัดแย้ง และแข่งขัน ซึ่งเป็นการกระทำทั้งที่เปิดเผยและไม่เปิดเผย
 - การมีนโยบายต่างประเทศที่ชัดเจนโดยเฉพาะด้านสันติภาพ ความมั่นคง รักษาอำนาจ และรักษาผลประโยชน์ประเทศ
- ดังนั้น รัฐทุกรัฐจึงพยายามแสวงหาความสัมพันธ์ระหว่างกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือมากกว่าจะเป็นความขัดแย้ง (บางประเทศ)





จบการบรรยาย ครั้งที่ 3